

SÜMEGE ÉS VIDÉKE

Megjelenik minden vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Sümege, Horvát Gábor könyvkereskedésében.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 K, félfévre 5 K, negyedévre 2 K 50 f. — Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések egység szerint.

A nyílt tér sora 1 korona.

Mit tarthat vissza a gazda?

A gazda közönség tájékoztatására közöljük az Országos Közélemezési Hivatal, illetve az egyes kormánybiztosok által rendelt egyöntetű utasítás alapján miképpen tartozik a rekviráló bizottság megállapítani az egyes gazdaságok által házi és gazdasági szükségletükre visszatartható terménykészleteket.

Nem termelőknél fejadag augusztus 15-ig személyenként 9 kg., egy személyre 40 kg. 2 személyre 80 kg. stb.

Östermelőknél július hó 15-ig a fej adag búzából vagy rozsból 15 éven felüli férfimunkásnak egy személyre 45 kg., 2 személyre 90 kg. stb.

Tizenöt éven aluliak és nők részére 31 kg., 2 személyre 62 kg. stb.

Liszt átszámítás kenyérgabonáról: 1 kg. liszt 1.40 kg. buza, 2 kg. liszt 2.80 kg. buza, 3 kg. liszt 4.20 kg. buza, 4 kg. liszt 5.60 kg. buza, 5 kg. liszt 7 kg. buza, 6 kg. liszt 8.40 kg. buza, 7 kg. liszt 9.80 kg. buza, 8 kg. liszt 11.20 kg. buza, 9 kg. liszt 12.60 kg. buza, 10 kg. liszt 14 kg. buza!

Aratómunkásoknál a szerződésileg kikötött mennyiség figyelmen kívül hagyandó, hanem az arató munkásoknak páronként tiz kis holdanként: 9 kg., kat. holdanként 13 kg. buza vagy rozs, vagy e kettő együttvéve hagyandó meg.

Szerződéses időszaki munkások részére munka kezdetétől július 15-ig fejenként havi 13 kiló buza vagy rozs hagyandó meg, visszamenőleg visszahagyni nem szabad. Szerződésben kikötött mennyiség figyelemben nem vehető.

Állatoknál visszatartható takarmánymennyiség a gazdasági év hátralevő részére

április hótól számítva: 1 igáslóra 84 kg. zab vagy kukorica, egy nehéz lóra 157 kg. zab vagy kukorica, 1 mén lóra 360 kg. zab vagy kukorica, 1 éven aluli csikóra 30 kg. zab vagy kukorica, másfél éven aluli borjura 16 kg. zab vagy kukorica, egy fedező bika 33 kg. zab vagy kukorica, egy tenyészkacára 33 kg. kukorica, egy tenyész kocára szaporulattal 40 kg. kukorica és 26 kg. árpa, egy süldőre 6 és fél kg. árpa vagy kukorica, egy bárány 4 kiló árpa, zab vagy kukorica orthodox izr. 4 libára 60 kg. kukorica. Baromfiaknak csak ocsu hagyható vissza.

Hízóknak darabonként és havonként, ha a hizlalás engedéllyel történik, a hizlalás foka szerint havi 100 kg. kukorica hagyandó engedély nélkül hizlaltakra semmi sem hagyandó vissza.

A rekvirálással kapcsolatban a hízó sertések összeirandók és minden hét végén a heti jelentéssel együtt az illetékes előjáróságnál bejelentendők.

Fejős tehenekre csak az esetben hagyható vissza hátralevő időre 113 kg. kukorica, ha a tej közfogyasztása szerződésileg le van kötve.

Külön ki kell itt még emelnünk, hogy a közlemezési miniszter elrendelte a termelőknél július 15-től augusztus 15-ig engedélyezett fejkvóta rekvirálását. Abból a feltérből indult ki ugyanis, hogy sok vidéken az aratás már június végén megkezdődik és július közepén már lesz új gabona.

A március végi fagyok következtében előrelátható késedelme a termés beérésének és az aratásnak alighanem megdönti ezt a feltévést s így már most feltétlenül gondoskodni kell a legszorgosabb mezei munka idejére szükséges kenyér lehetően kielégítő biztosításáról.

Tények és gondolatok.

Ma, amikor a szükségletek beszerzésének lehetetlensége, főképpen az élelmiszer-uzsora annyira ránehezedett a fix javadalomból élő közalkalmazottakra, hogy minden kulturigényről való lemondás, sőt a legszükségesebb dolgok nélkülözése teszi csak lehetővé a megélhetést. Elviselhetetlen helyzetük javítása céljából megmozdultak. Az egész országban gyűléseznek, értekezletet tartanak hogy meg hányják-vessék szomorú sorsukat. Ez alkalomból akarok néhány gondolatot és ténylest leszögezni.

Magyarország társadalmának jelenleg legszomorúbb sorsát élő egyedei, akik fix fizetés ellenében tartoznak munkaadójuk által egyoldalul előre évtizedekre kiható kontingentált bérért munkát teljesíteni anélkül, hogy módjukban, vagy szabadságukban állana munkatelljesítményük iránt felemleni avagy az árak megszabásához csak hozzá is szólhatni. A jelenlegi gazdasági lázas versenyben a tradíciókhoz hozzászórt puritán erkölcsű, szerény igényű és jövedelmével beérfő középosztály, amely kaszthoz a hivatalnokok is tartoznak, ez idő szerint kihalt. Na látszik. Ha a mai társadalom gazdasági viszonyai felett szemlét tartunk, két óriási ellentét áll szemünkbe; egyik oldalon pazarfényű, gond nélkülű fölösleg, míg a másik oldalon kopott homályú hiány.

Ez alkalomból gondolataimból száműzni akarom ama kutatások eredményeit, amelyekkel megállapítható volna, hogy milyen módon, milyen eszközökkel, s milyen munkával érdemelték ki a bőség szarujának kegyet, akik fölöslegben dusskálnak, ellenben úgy szeretnék beszélni azokról, akiknél mindenkor és mindenben hiány mutatkozik, és akik csak egyben bővelkednek — a gondban.

Ne dobjanak követ rám tisztviselő társaim, ha az állami alkalmazottak hovatartozásáról egy összehasonlító kép megrajzolását megkísérelni merészelem.

Amíg az állami alkalmazottak, kezdve a legmagasabb fizetési osztálytól a napibéres kisegítő szolgáláig mindnyájan elégedetlenek, főképp a tisztviselők, akik csak óriási küzdelemmel egy csodálatos művészetig fokozott komédiával képesek a testületi szellemtől megkivánt látszatot fenntartani, amely az u. n. »uriosztályhoz« való tartozandóságának demonstrálásához megkivántatik és amely a »proletár«-tól való szigorú megkülön-

böztetéshez szükséges. — Urak nem lehetnek proletárok, vagy legalább nem szabad beismerni nekik, hogy azok, addig e tekintetben a szervezett munkásokkal előnyben van, mert demokratikus osztály tudatukkal fenti fonák társadalmi ellentétet rég elejtették.

Az állami alkalmazott lelke meg van kötve. Szabad gondolkodása, szabad mozgása, szabad akaratától tehát egész egyéniségétől meg van munkaadója révén fosztva. Azt hiszem nem nagyon tulozok, ha azt állítom, hogy alkalmazójánál csak mint leltári tárgy jön számba a rangosztályba besorított közalkalmazott. Mennyivel fölöttebb áll az öntudatra nevelt munkásság, melyet az »urak« oly meggondolatlanul lekicsinyelni szeretnek, anélkül, hogy észükbe juttatna, miszerint mindenki, aki kénytelen másnak dolgozni és másnak előnyére és javára lesz kihasználva, nem más, mint — proletár. Ebből önként következik az állami alkalmazottnak hovatartozandósága a gazdasági küzdelemben.

Minden európai állam törvénye elismeri, hogy a munkavállaló és a munkáltató közötti viszonyt a felek egymás között szabadon kötött szerződés szabályozza. Ha az embernek meg van a szabadsága arra, hogy szabadságát szerződés megkötésekor, mint egyenlő felek, a szerződés tartamára vonatkozólag tárgyaljanak. Azonban a tárgyalásnál nem egyenlő felek, hanem egy anyagilag hatalmas, s egy gyámság alatt tartott fél állnak szembe.

Az állam mint az összeségnek képviselője a hatalmas míg a pályázó leendő közalkalmazott az egyedül minden támasz nélküli álló, sőt pályatársai versenyével is küzdő gyenge, tehát a szolgálati viszonyt szabályozó szerződés, melyet a pályázati hirdetmény, s a kinevezési okmány foglal magában, csak az alkalmazott rovására jöhet létre. Ha nem az egyesek, hanem az egész hivatalnoki osztállyal kellene szolgálati szerződést kötnie melynek szabadságát az állam saját törvényeiben megállapítja a munkaszerződés feltételeit mennyivel másképp — egészségesen — alakulnának a közalkalmazott előnyére.

Rendelje meg

lapunkat a harctéren levő férjefia, testvére, rokona stb. részére, Nagy örömet szerez nekik. Lapunkat a tábori posta rendesen kézbesíti.

H I R E K.

Mozaik.

I.

Tetszik tudni már?

hogyan Sümegen a hivatalnok világ nem sokára rongyos és talp nélküli cipőben fog járni? Miért? adják fel a kérdést, — hát kérem egyszerű a felelet: mert a suszterek nem hajlandók még új cipőt sem csinálni, nem hogy talpalmi kegyeskednének. Megtörtént tény, hogy börrrel, talppal berendezkedett suszter, ha hivatalnok kérdi tőle mi az ára nála egy pár cipőnek? azt feleli: nincs bőr, nem tudok csinálni. — De bizalmas körben kijelenti: Hivatalnoknak nem csinállok.

Hát kérdezzük meg itt nyíltan a nagyságos és méltóságos suszter urakat, miért? — Attól félnek tán, hogy a horribilis árat nem tudja megadni egy hivatalnok a cipőért? Vagy attól félnek hogy feljeli őket árdragításért? — Melyik az ok, e kettő közül? — Legyünk világosak, ne elvontak; — s ne hagyjuk sötétségben a közönséget. *Tessék nyilatkozni!*

Lássuk a medvét!

II.

Hát hiába mégis csak

faluvagyunk mi, tisztelt olvasó! Pedig szeretjük ám magunkat városnak tartani. Szeretünk ám modern, kultur stb. diszjelzőjü embernek látszani. Falu vagyunk kérem. Bizony az. Tessék csak a következőket tekinteni: Van J. ifju szerelmes, mulatni vágyó, jókedvű ember. Mulat... ha van rá pénze, jól teszi... Mulat... s ekkor eszébe jut, hogy ne csak ő mulasson, hanem az imádott nő is. Viszi a bandát egy-egy ablak alá és huzatja keser vesén; a kutya fáját ennek a szomorodott világnak! Lehet, hogy ott bent örülnek rajt, de talán morognak is érte. Hanem hogy miért kell kérem a félváros népének azért nem aludni, mert X. J. úr Z. W. kisasszonyba szerelmes, — azt igazán nem értem. S hogy miért kell azoknak álmatlanul, fájós fejjel ébredni, akiknek szükségük van tisztán gondolkozó fejükre és akiknek semmi közük a dologhoz — ezt még kevésbé értem... Hát ez kérem az igazi hamisítatlan falusi szerelem!

Én.

— **Kitüntetés.** A király elrendelte, hogy *Rothschild* Pál tüzérfőhadnagy az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásáért elismerése (ezüst *Signum Laudis*) másodizben tudtul adassék.

— **Kitüntetés.** A király *Zób Péter* 20. honv. gy. ezredbeli tényleges hadnagyot a III. oszt. hatonai érdemkereszttel tüntette ki.

— **Tánciskola.** *Rosenkranz Márton* táncanár Győrből f. hó 8-án kezd meg táncanfolyamát. *Rosenkranz* táncanár az ország egyik legkitűnőbb tanára és valóban örülhetünk, hogy Sümegyet is felkereste. Tandíj 60 korona, beiratás 2 K. Jejenkezéseket elfogad *Horvát Gábor* könyvkereskedése.

— **A villanyvilágítás ügye.** A pénzügyi bizottság a villamos kérdéssel f. hó 1-én foglalkozott és eredményeképp felkérte a Balatoni villamosművek r. t. igazgatóságát, hogy egy szakemberüket küldje Sümegre az ügy részletes megbeszélése végett.

— **Házi tolvaj.** *Halász Kálmán* kávéstól, valószínűleg házi tolvaj nagyobb mennyiségű zsírt, szappant és más élelmiszert lopott el. A csendőrség nyomozza.

— **Ellopták a malom szíjját.** *Bohm és Keppich* sümegi malomtulajdonosok gőzmalmából f. hó 28-án éjjel ismeretlen tolvaj a malom főszíjját 20 métert 50 kg. súlyban elemelt. A tettes álkulcs-csal felnyitotta a gépházat és ott éles késsel ketté vágva a szíjját eltávozott. A malom egyik tulajdonosának *Keppich* Emilnek jelentette *Varga István* fiú az esetet. A malom tulajdonosa azonnal jelentést tett a helybeli csendőrségnek. A csendőrség nagy apparátussal kezdte meg a nyomozást, azonban mindezeideig eredmény nélkül. A vár 2000 korona. A malom üzemében zavar nem állott be, miután a szíjját azonnal pótolták.

— **A hősi halottak hazaszállítása szünetel.** A cs. és kir. hadsereg főparancsnokság rendelete értelmében a harctéri, valamint az okkupált tartományok területén eltemetett hősök holttesteinek hazaszállítását a jelenlegi viszonyok közöti, hol az összes szállítási eszközök más fontos hadicélokra szükségeltetnek, további intézkedésig beszüntette. Az exhumálási engedélyért folyamodók

kérvényelt a cs. és kir. katonai parancsnokságok vissza fogják utasítani. A szállítási nehézségek miatt az exhumálás csak az általános békekötés után fognak fogantatosítani.

— **Be kell jelenteni a disznóölést.** A közlekedési miniszter újabb rendeletet bocsátott ki a sertésölés bejelentéséről. A rendelet szerint a hizott vagy javított sertések ledolását be kell jelenteni. A ledolásnak csak akkor van helye ha a háztartásnak a korábbi sertésölésről nincs meg a szükségeltetett inenyiségű zsírja. A zsírból és szalonnából 42 dekát kell számítani havonta egy személyre. A mezőgazdasági cselédek havi zsír és szalonna járandósága 1 kg. Az időszaki munkásoknak havi fejadagja egy és félkiló, az aratásnál és cséplésnél működő munkások fejadagja pedig 3 kilóban van megállapítva.

— **Orosz foglyok megnövelhetnek és letelepedhetnek.** A földmivelésügyi miniszter, — mint a Magy. Kurir ma jelenti — rendeletben tudatta az illetékes hatóságokkal, hogy május 1-től kezdődőleg az orosz hadifoglyok a hatóságok és munkaadók részéről olyan elbánásban részesüljenek, mint a többi mezőgazdasági munkások és részükre ugyanaz a napszám fizetendő, mint a magyar honos mezőgazdasági munkások számára. Május 1-től kezdődőleg a muszkák tehát nem tekintendők foglyoknak, hanem szabad munkásoknak, bár önrendelkezési joguk némi korlátozás alá esik,

különösen a munkaadóval való béregyeszkedés szempontjából. A foglyokat ugyanis addig nem cserélik ki, amíg a gazdasági viszonyok annyira nem rendeződnek, hogy másféle munkaerővel pótolhatók legyenek. Addig azonban a foglyok színházba, moziha és más szórakozó helyekre járhatnak, sőt a jó magaviseletűek, megfelelő engedéllyel, letelepedhetnek, családot alapíthatnak, sőt vagyonszerzési jogot is nyerhetnek. Mozgási szabadságuk azonban a vasuton továbbra is korlátok között marad.

— **A hadifoglyoknak szabad civilben járni.** A hadügy miniszterium tudomásul vette, hogy a hadifoglyok több ízben kérték, hogy otthonról kapott civilruháikat viselhessék. Tekintve a hadifoglyok silány ruházatait és tekintettel arra, hogy a hadifoglyoknak egyenruhával való ellátása mind nagyobb nehézségekbe ütközik, úgy hogy a munkára kiadott hadifoglyok ruha hiányában sok esetben nem állíthatók munkában, a hadügyminiszterium megengedte, hogy a foglyotábor raktárából a civil ruhákat a hadifoglyok részére kiszolgáltassák. További rendelet a hadifoglyok egészségügyi felügyeletének kérdéséért renndezi és e tekintetben szigorú előírásokat tartalmaz.

Felelős szerkesztő *Horvát Imre.*
Szerkesztőtárs: *Németh Böske.*
Laptul. kiadó: *Horvát Gábor.*

Eladó házak!

A mihályfai uccában

5 szobából álló uriház

valamint

3 lakásból álló nagy lakóház

hozzá való összes mellékhelyiségekkel, kerttel

eladó.

Értekezhetni lehet:

Malomsoky János

főjegyzőnél

SÜMEGEN.

Hirdetés.

Folyó évi május hó 24-ki belépésre kerestetik egy tapasztalt

Majorgazda

ki már hasonló minőségben több éveken át szolgált. Bővebbet a kiadóhivatalban.

VILAGRA-SZÓLÓ-ÚJDONSÁG!

Lurion
CIPÖKRÉM-VIASZK

Öt perc alatt
egy adag Lurion cipökrém-viaszkból
bárki egy negyed kiló legfinomabb
cipöcrémet főzhet
ÁRA 2-K. MINDENÜTT KAPHATÓ!
Montonviaszk-Művek-Részvénytársaság.
BUDAPEST VI. ANDRÁSSY-UT. 74.